

# Verksamheten år 2002



# Innehåll

Bakgrund, syfte och mål .....	3
Organisation och ledning .....	3
Individuell rådgivning och lantbrukarkurser .....	4
Kursverksamhet för rådgivare m fl .....	5
Greppa Näringens hemsida .....	6
Delprojekt .....	7
Marknadsföring och information .....	7
Utvärdering och uppföljning .....	9
Förbrukade medel under år 2002 .....	10



## Tio snabba fakta om Greppa Näringen år 2002

- Under år 2002 hade Greppa Näringen en budget på ca 20 miljoner kr.
- Vid utgången av året var 2 400 lantbrukare anmälda till Greppa Näringen. Målet var 2 500 anmälda.
- De gårdar som anmält sig för rådgivning under 2002 hade en medelareal av 115 hektar.
- Mindre än hälften av de anmälda gårdarna är tidigare s k REKO gårdar.
- Under år 2002 utfördes 3 400 individuella miljörådgivningar inom Greppa Näringen.
- Ca 100 rådgivare i 22 organisationer från Skåne, Blekinge och Halland utförde rådgivningsbesöken.
- Ett stort antal kurser och utbildningar för rådgivare har genomförts under 2002.
- Hemsidan - [www.greppa.nu](http://www.greppa.nu) - hade 40 500 besök under år 2002.
- Greppa Näringens miljönyheter hade vid utgången av året 370 prenumeranter.
- Under år 2002 förekom inslag om Greppa Näringen i riks- och regionala TV-nyheter, i radio samt i ett antal dagstidningar.

## Bakgrund, syfte och mål

I Sverige pågår verksamhet inom olika sektorer för att uppnå de miljömål som samhället satt upp. I juni 1988 beslutade Sveriges riksdag om ett särskilt åtgärdsprogram för minskat kväveläckage från jordbruket. Åtgärdsprogrammet genomförs med hjälp av lagstiftning, ekonomisk styrning, rådgivning och information samt försök- och utvecklingsverksamhet. För att ytterligare förstärka miljörådgivningen i de mest miljö känsliga områdena med intensivt jordbruk, startade år 2000 i Skåne, Halland och Blekinge projektet Greppa Näringen med rådgivning kring åtgärder för att minska växtnärläckaget (kväve och fosfor). De miljömål som projektet arbetar mot är framförallt ”Ingen övergödning” och ”Giftfri miljö”.

Av KULM-anslaget (kompetensutveckling av lantbrukare inom miljöområdet) på 135 miljoner kronor för år 2002 användes knappt 20 miljoner för Greppa Näringen. Anslaget delfinansieras av EU, men huvudparten av finansieringen sker via statsbudgeten. Målgrupp för rådgivningen är i första hand lantbrukare på företag med mer än 25 djurenheter eller 50 hektar åker.

## Organisation och ledning

### Projektledning

Projektet leds av en projektledare som är anställd av Jordbruksverket och en projektgrupp bestående av representanter för länsstyrelserna, jordbruksverket

och LRF. En person ansvarar för information och marknadsföring. Projektledningen hade under året 18 möten varav de flesta som telefonmöten. Projektledningen arbetade under året bl a med att förbereda och genomföra rådgivarutbildningar, samordna upphandlingen av rådgivningen, fastställa rådgivningens innehåll, sammanställa faktatexter till den uppslagsbok som finns på projektets hemsida, initiera olika informations- och marknadsföringsprojekt och föreslå budget inför år 2003 och för kommande år.

### Styrgrupp

Projektets styrgrupp hade fem möten under året. Styrgruppen består av representanter för Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna, och en representant för lantbruksföretagen. Gruppen behandlade under året främst rådgivningens inriktning, krav på redovisning och sekretessfrågor, marknadsföringsplan, uppföljning av projektets miljöeffekter, olika delprojekts angelägenhetsgrad, samt budget inför år 2003. Vid styrgruppens möte i augusti beslöts att utvidga projektet till fler län.

### Referensgrupp

I Greppa Näringen finns en referensgrupp. Syftet med gruppen är att företag och organisationer inom lantbrukssektorn ska kunna följa verksamheten och ge projektledningen återkoppling. Referensgruppen sammanträdde i mars och augusti. Ordförande i referensgruppen är chefen för Jordbruksverkets växtavdelning.





Mikael Svensson på Lindhult i Halland, en av de lantbrukare som har anmält sig till Greppa Näringen.

## Individuell rådgivning och lantbrukarkurser

I samband med anmälan väljer lantbrukaren vilken organisation han/hon i första hand vill ska utföra det första startbesöket. Vid årsskiftet hade 2 400 anmälningar registrerats i Skåne, Halland och Blekinge vilket var nära årets målsättning.

### Individuell rådgivning

Markpackning, Kvävestrategi och Grovfoderodling var tre rådgivningsmoduler som utformades och som

var möjliga för länen att upphandla. Vid tre tillfällen mötte delar av projektledningen olika rådgivningsorganisationer i Skåne då aktörernas erfarenheter av arbetet med rådgivningsmodulerna diskuterades.

Totalt utfördes 3 400 rådgivningar inom Greppa Näringen under året, 80 procent av rådgivningarna i Skåne, 19 i Halland och 4 i Blekinge. Mer än 80 procent av rådgivningarna gällde startbesök eller växtnäringsbalanser. Målsättningen totalt för de tre länen uppfylldes när det gällde hur många lantbrukare som skulle nås, medan det totala antalet rådgivningar blev färre än planerat. Utöver startbesök och växtnäringsbalanser dominerade rådgivning om våtmarker och om anpassning av utfodringen till mjölkkor för att undvika överoptimal tilldelning av kväve och fosfor. I Skåne gällde drygt 90 rådgivningar hantering av bekämpningsmedel och i Halland närmare 30 rådgivningar miljö i djurstallar. Övriga rådgivningsmoduler testades i mindre skala.

Den individuella rådgivningen utfördes av rådgivare från totalt 22 organisationer. Drygt 100 personer var verksamma som rådgivare inom projektet. I medeltal utförde varje rådgivare ca 30 rådgivningar, men i praktiken utförde 20 rådgivare mer än 50 procent av det totala antalet rådgivningar.

### Kurser för lantbrukare

Intresset var stort för de studiecirkelar med expertmedverkan som genomfördes i Skåne och Halland och för vilka ett studiematerial tagits fram under 2001. 45 studiecirkelar genomfördes med totalt 490 deltagare. En enkätundersökning genomfördes för att utvärdera dessa sk studiecirkelkurser i de båda länen under början av hösten och erfarenheterna av cirkelarna var genomgående positiva. Under år 2002 ordnades fortfarande obligatoriska grundkurser och fortbildningskurser om växtnäringsförluster för lantbrukare anslutna till Reko-stödet. Lantbrukare som anmälde sig till Greppa Näringen erbjöds att delta på dessa kurser. Av denna anledning ordnades inga speciella lantbrukarkurser inom Greppa Näringen.

### Antal individuella rådgivningar år 2002

Modul	Skåne	Halland	Blekinge	Totalt
1A Startbesök	879	217	64	1160
10A Grundläggande växtnäringsbalans	577	87	22	686
10B Upprepad växtnäringsbalans	179	4		183
11A Kvävestrategi		6		6
12A Markpackning	2	3		5
13A Säkert växtskydd - hantering	92			92
14A Våtmarksplanering	99	137	8	244
15A Vallodlingsstrategi	5	12		17
30A Stallmiljö och yttre miljö		9		9
30C Byggplanering		18		18
40A Grundl växtnäringsbalans mjölk/nöt	166	5	5	176
40B Upprepad "	295	2		297
40 C Växtnäringsbalans utan besök*	357			357
41A Kontroll av foderstat, mjölkkor	53	26	18	97
41B Kontroll av foderstat, övrig nöt	19	19	3	41
41C Endags utfodringskontroll, nöt	4	4		8
50A Utfodringskontroll, smågris	4	3		7
50B Utfodringskontroll, slaktsvin	2			2
<b>Totalt</b>	<b>2733</b>	<b>552</b>	<b>120</b>	<b>3405</b>

\*Växtnäringsberäkningar utförda enligt Skånemejeriers Kretsloppsanalys då data från gårdarna skickas in utan enskilt besök av rådgivare. Genomgång och utvärdering av balanserna görs dels skriftligt och dels i grupp.

”Markpackning och växtnäringssutnyttjande” var en av de kurser som arrangerades för rådgivare.

## Kursverksamhet för rådgivare m fl

Under året genomfördes ett antal fortbildningskurser för rådgivare inom Greppa Näringen. Huvudsyftet med kurserna var att förbereda rådgivarna för arbetet med de olika rådgivningsmodulerna. Genomgången introduktionskurs är ett formellt krav för dem som vill arbeta som rådgivare inom Greppa Näringen. Under hösten 2002 genomfördes fyra introduktionskurser med drygt 100 deltagare. Deltagare var dels aktiva rådgivare i Skåne, Halland och Blekinge och dels personer som planerade att påbörja arbete inom Greppa Näringen under 2003 i Kalmar, Gotland och Västra Götalands län. På övriga fortbildningskurser var deltagarantalet drygt 160.

### Beskrivning av fortbildningskurser inom Greppa Näringen under 2002:

Kursen ”Markpackning och växtnäringssutnyttjande” vände sig till både växtodlings- och maskinrådgivare och tog upp hur effekterna av markpackning kan mildras och på vilket sätt markpackning påverkar växtnäringssutnyttjandet.

”Tolkning av växtnäringssbalanser” vände sig till både växtodlings- och husdjursrådgivare och tog upp frågor som behandlas i rådgivningen om växtnäringssbalanser. På kursen presenterades vad en växtnäringssbalans säger om miljötillståndet på olika typer av gårdar. Kursen visade hur växtnäringssbalansen kan användas för att fördjupa rådgivningen om tänkbara miljöåtgärder på gårdarna.

Totalt fyra 2-dagars **introduktionskurser** genomfördes, två i september, en i oktober och en i november. Kursen behandlade miljötillståndet i södra Sverige i allmänhet och i det aktuella länet i synnerhet och på

vilka sätt lantbruket påverkar miljön. Information gavs om hur den individuella rådgivningen inom Greppa Näringen går till och lämpliga hjälpmedel vid rådgivningen.

Under året påbörjades en satsning på **studiecirklar** inom Greppa Näringen. Vid ett tillfälle i Skåne i januari och i Kalmar i november ordnades en **utbildningsdag för cirkelledare**.

En **studieresa** ordnades till Horsens på Jylland, Danmark och till maskinutställningen Agrimark. Under bussresan hem till Sverige redogjorde en maskinkunnig rådgivare för hur nya maskiner kan innebära ett förbättrat växtnäringssutnyttjande.

En fyra dagar lång **kurs om kväveeffektiv mjölkproduktion** utfördes i Svensk Mjölks regi.

### Fortbildningskurser för rådgivare år 2002

Kurs	Målgrupp	Antal kurser	Omfattning	Antal deltagare
<b>Rådgivarkurser</b>				
Introduktionskurs	Rådgivare	4	2 dagar	111
STANK grundkurs	Rådgivare	1	1 dag	25
Tolkning av växtnäringssbalanser	Rådgivare	2	1 dag	70
Markpackning	Växtodlings- o maskinrådgiv.	1	1 dag	12
Vallodlingsstrategi	Rådgivare, främst växtodling	1	1 dag	36
Kväveeffektiv mjölkproduktion	Utfodringsrådgivare, mjölk	1	4 dagar	20
<b>Summa:</b>				<b>274</b>
<i>Medelantal per kurs</i>				27
<b>Kurser för övriga kategorier</b>				
Studieresa Agrimark	Rådgivare, lantbrukare	1	1 dag	33
Cirkelledarutbildning	Cirkelledare (lantbrukare)	2	1 dag	40





Den publika hemsidan, [www.greppa.nu](http://www.greppa.nu), hade ca 40 500 besökare under år 2002.

Den administrativa hemsidan, [adm.greppa.nu](http://adm.greppa.nu), underlättar rådgivarnas arbete.

## Greppa Näringens hemsida

### Publik hemsida (blå sidor) [www.greppa.nu](http://www.greppa.nu)

Greppa Näringens webbplats förser rådgivarkåren, lantbrukare och andra intresserade med ett kunskapsunderlag inom projektets verksamhetsområde. Webbplatsen är en del av projektets marknadsföring och fungerar som kontaktlänk mellan lantbrukare och rådgivare. Förstasidan besöktes av ca 40 500 besökare under året.

### Fakta om växtnäring och miljö – Uppslagsboken och Regelboken

Under hösten fortsatte arbetet med att, tillsammans med annat material, publicera fakta på hemsidan från de sammanställningar som gjorts inom projektet under år 2000-2001. Uppslagsboken utvidgades under året till att omfatta 465 webbsidor. Den försågs med sökfunktion och förbättrad layout. Fortfarande fattas flera kapitel och mycket återstår att göra när det gäller att infoga bilder.

Regelboken lanserades under året. Den beskriver miljölagstiftningen kring hantering av växtnäring och bekämpningsmedel, med många länkar till lagtexter, förordningar och föreskrifter. Den omfattade vid årsskiftet tolv webbsidor.

### Interaktiva tjänster – Stallgödselråd och Växtnäringsbalans

Tillämpningen ”Stallgödselråd” brottades med vissa fel under året. 1500 besök registrerades dock på webbsidan. Under året skapades en möjlighet att upprätta en växtnäringsbalans över Internet. Ambitionen var att efterlikna de möjligheter som finns i Jordbruksverkets dataprogram STANK som används vid de individuella rådgivningarna. 300 personer hade vid årsskiftet 2002/03 fått lösenord och behörighet att upprätta växtnäringsbalanser, men endast 42 beräkningar var registrerade.

### Kontaktlänk mellan lantbrukare och rådgivare

Lantbrukaren kan anmäla sig till projektet via hemsidan. I samband med anmälan anger lantbrukaren vilken rådgivare han/hon helst önskar kontakt med. Lantbrukaren kan också på hemsidan hitta vilka rådgivningsorganisationer som utför vilken form av rådgivning inom Greppa Näringen. Samtliga rådgivningsorganisationer inom projektet presenterade sin verksamhet på Greppa Näringens hemsida under rubriken rådgivning/kurser.

### Information – Nyheter, Aktuellt och Pressrum

Sammanlagt publicerades 120 kortare notiser och artiklar (Nyheter) under året. Artiklarna skrevs av projektets informationsansvarige tillsammans med en redaktion om fyra personer. Nyheterna gällde miljötillståndet i hav och sjöar, miljölagstiftningen inom Greppa Näringens sakområde och miljöaspekter på odling och djurproduktion. Vid årsskiftet hade 370 anmält sig som e-prenumeranter på nyheterna. I genomsnitt lästes varje nyhet av 150 personer. Under året publicerades vid sidan av nyheterna 14 kortare artiklar om aktuella händelser i projektet (Aktuellt) på startsidan. Tre pressmeddelanden gavs ut under året och dessa återfanns på hemsidan samma dag under rubriken ”Pressrum”.

### Administrativ hemsida (röda sidor), [adm.greppa.nu](http://adm.greppa.nu)

Det administrativa systemet har flera syften:

- att underlätta rådgivarnas arbete med dokumentation och rapportering av rådgivningarna och länsstyrelsernas vidare handläggning av detta,
- att sammanställa data från startbesöken där lantbrukarna anger vilken rådgivning de önskar få utförd, vilket underlättar planeringen inom projektet,
- att samla in data från utförd rådgivning så att referensvärden kan sammanställas från rådgivningarna.

### Underlagsmaterial till rådgivningarna

Under året började fakta- och beräkningsmaterial läggas in på de röda sidorna. Materialet ska underlätta för rådgivarna att planera och genomföra rådgivningen enligt de olika sk rådgivningsmodulerna.

### Register över anmälda lantbrukare

Registrering av anmälningar görs via hemsidan [www.greppa.nu](http://www.greppa.nu). I samband med anmälan väljer lantbrukaren vilken organisation han/hon vill ska utföra det första startbesöket och skriver under ett medgivande om att resultat från rådgivningarna får användas av Jordbruksverket för framställning av statistik. I och med detta förfarande garanteras att absolut sekretess gäller för de data som lämnas för dessa sammanställningar.

Ett arbete påbörjades för att göra det möjligt för rådgivarorganisationerna att lista vilka lantbrukare som önskat dem som aktör. I systemet registreras rådgivningsplanen och för rådgivning kring växtnärbalanser, importerar balansen till systemet via en textfil ur dataprogrammet STANK. Ett viktigt syfte med det administrativa systemet är att möjliggöra sammanställningar över exempelvis antalet utförda rådgivningar och resultat från beräkningar av miljönöckeltal. Några av de planerade rapportfunktionerna började användas under året.

## Delprojekt

Kompetensuppbyggnad såväl bland rådgivare som bland lantbrukare utgör en viktig del av projektet. Ett exempel på projekt som utfördes under 2002 var att ta fram referensvärden som ett redskap för att tolka växtnärbalanser. Ett annat gällde att uppdatera och komplettera kapitlet om mjölk- och köttproduktion i uppslagsboken med fakta om kväveeffektiv uppfödning av rekryteringsdjur och ungnöt, och ett tredje ekonomiska åtgärder för kväveeffektiv mjölkproduktion. Två examensarbeten redovisades under året, vilka båda initierats av projektledningen och delvis finansierats inom projektet Greppa Näringen. Arbetena syftade till att förbättra lantbrukarens beslutsunderlag vid val av gödslingnivå.



1 600 startpaket togs fram under året vilka delades ut till de lantbrukare som anmälde sig till projektet.

## Marknadsföring och information

### GEMENSAMT Informationsmaterial

Samtliga informationsskrifter som framställts och tryckts under året presenteras på Greppa Näringens hemsida under [www.greppa.nu/LAGRET/Bestallning](http://www.greppa.nu/LAGRET/Bestallning) av trycksaker. Huvudparten kan skrivas ut i form av pdf-filer.

Drygt 6 000 exemplar trycktes av en allmänt hållen informationsfolder om projektet och denna användes på lantbrukarträffar och för att delas ut till intresserade i andra sammanhang. Foldern trycktes även i en engelskspråkig version (1 650 ex).

Greppa Näringens första nyhetsbrev distribuerades i december.



**Nu ska gotlänningarna dra sitt stå till stacken**  
Projektet "greppa näringen" ska minska övergödningen på åkorna

Johanssons i Blekene har greppat näringen

Stort intresse för Greppa Neringen

Keijo vill minska utsläppen och samtidigt tjäna pengar

Projekt för bättre miljö

3 000 greppar näringen

"GREPPA NERINGEN" STARTAR I FÖR ÅRSKIFTET  
Övergödningen ska stoppas med information

Ett fyrsidigt odlingsråd för fånggrödor togs fram. Informationsbladet publicerades i form av en pdf-fil på hemsidan och trycktes i 3 000 exemplar. Råd-givningarna presenterades i kortform och trycktes i 2 000 exemplar. Sidorna fanns med i startpaketens pärm (se nedan). Ett tvåsidigt reklamlblad för studie-cirklarna togs fram i 6 500 exemplar och distribue-rades i Skåne och Halland. Verksamhetsredovis-ning trycktes i 400 exemplar och delades ut i olika sammanhang.

Strax efter jul distribuerades det första nyhets-brevet inom Greppa Neringen till medlemmarna m fl. Upplagan var 3000 exemplar. Brevet innehöll beskrivning av projektet och reportage om bl a lant-brukare som fått rådgivning eller tagit del av mil-jöstöd.

De studiecirkelhäften som producerats under hösten 2001 "Näring i cirklar" trycktes i januari i en upplaga om 2000 exemplar. Cirkelledarna för-sågs med handledarpärmar (60 st) och de videofil-mer som producerats inom projektet under 2001. Ett häfte "Vanliga frågor från lantbrukare - om vat-tenvård, växtnäring och växtskydd besvarade av forskare och rådgivare" togs fram bl a för att användas vid studiecirklarna (250 ex).

### Marknadsföringsmaterial

Marknadsföringsmaterial som framställts under året presenteras på Greppa Neringens hemsida under [www.greppa.nu/LAGRET/Beställning](http://www.greppa.nu/LAGRET/Beställning) av pro-filmaterial. 1 600 startpaket togs fram under året vilka delades ut till de lantbrukare som anmälde sig till projektet. Startpaketet bestod av en portfölj i papp med projektets logotyp på sidorna. I portföl-jen fanns projektinformation och diverse profilmater-ial. Portföljerna delades ut av de rådgivare som besökte lantbrukarna i samband med startbesöket eller i några fall i samband med lantbrukaraktivite-ter.

### Annonser och artiklar

Banner-annonsering för Greppa Neringens hemsida förekom. Totalt 12 annonser var införda i lant-brukstidskrifter. Tidningsartiklar om projektet pub-

licerades i olika facktidningar. Artiklarna skrevs antingen av tidningarnas journalister, av personer i projektledningen eller av personer i de länsvisa marknadsföringsprojekten.

### Pressmeddelande

De pressmeddelande som gavs ut under året presen-teras på Greppa Neringens hemsida under [www.greppa.nu/PRESSRUM](http://www.greppa.nu/PRESSRUM). I januari uppmärksamma-des projektets 1000:e lantbrukare. En pressträff ordnades hos en lantbrukare utanför Kristianstad och det bjöds på en specialdesignad Greppa Neringen-tårta och lokaltidningar och lokalradion gjorde intervjuer med lantbrukaren och hans rådgiv-are.

I början av juli ordnades i Skåne en pressvisning på fyra av ambassadörsgårdarna under rubriken "Så ska algbloomingen motverkas". Inslag från träffarna förekom i radion och TV. Artiklar publi-cerades i lokaltidningar, i lantbrukstidningar, samt i annonstidningar riktade till lantbrukare och i fack-tidningar. I september publicerades ytterligare ett pressmeddelande "Åtgärder inom jordbruket mins-ka kväveutsläppen". I pressmeddelandet redovisa-des åtgärder inom jordbruket som beräknas ha minskat läckaget. Även denna gång fick pressmed-delandet stor uppmärksamhet och togs bl a upp i nyhetsprogrammet Rapport.

### Mässor och informationsmöten

Greppa Neringens projektledning m fl medverkade vid två större lantbrukaraktiviteter under året; vid Borgeby fältdagar i juni och Betans dag i oktober. Vid båda tillfällena hade Greppa Neringen en infor-mationsmonter med huvudtemat markpackning och hur växtnäringens utnyttjandet påverkas av packning-en. Under årets ELMIA-utställning deltog regionala rådgivare i Jordbruksverkets monter med informa-tion om Greppa Neringen. Representanter för pro-jektledningen informerade forskare och tjänstemän om projektet vid några tillfällen.

### Påverkan via lantbruksföretag och organisationer

Nio företag hade vid årsskiftet anmält sig som intressent inom projektet. Intressenterna ställer sig bakom projektets syfte och förbinder sig att delta





Greppa Näringen fanns på plats då fältdagarna på Hushållningssällskapet i Borgeby gick av stapeln i juni. Av de ca 2 000 besökarna fanns det vissa som fick nytta av Greppa Näringens papperspåsar i det regniga vädret.



Betans dag hölls på Svenstorps gods i oktober. Greppa Näringens monter hade temat markpackning.

vid referensgruppens möten och att informera internt och externt om projektet. I utbyte har intressenten rätt att använda intressentskapet i Greppa Näringen i sin marknadsföring. I januari medverkade representanter ur projektledningen vid en informationsdag för lantbrukare anordnad av Lantmännen. Projektledningen träffade företrädare för DeLaval för att diskutera samarbetsformer vid ett tillfälle under sommaren.

## LÄNSVIS Halland

Under år 2002 beviljades LRF Halland medel för att marknadsföra Greppa Näringen. Under året genomfördes följande aktiviteter:

- En studieresa ordnades till Horsens på Jylland, Danmark och till maskinutställningen Agrimark. Resan ordnades för de lantbrukare i Halland som vunnit en tävling om vilken LRF-avdelning som kunde locka flest lantbrukare till att anmäla sig till projektet.
- Information om Greppa Näringen gavs på 11 möten i LRF-lokalavdelningar, fältvandringar och studiecirkel. Tio nyhetsbrev skrevs och distribuerades till ett tjugotal olika aktörer/intressenter under året. Artiklar om projektet skrevs i LRF:s medlemsblad och lokalpressen.
- Projektet med ambassadörsgårdar fortsatte under året. Ett projekt med test av en miljödiplomering av gårdar anslutna till Greppa Näringen genomfördes. Fyra av ambassadörsgårdarna deltog i denna undersökning, vilken ingick i ett examensarbete inom agronomutbildningen vid SLU.

## Blekinge

I Blekinge skedde under året ingen organiserad marknadsföring vid sidan av länsstyrelsens och rådgivningsorganisationernas ordinarie informationsträffar.

## Skåne

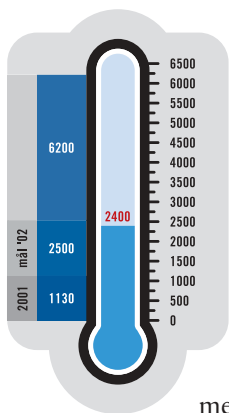
Under år 2002 beviljades LRF Skåne medel för att marknadsföra Greppa Näringen i Skåne. Projektets koncentrerades på att via personliga kontakter skapa intresse hos lantbrukarna för Greppa Näringen. Under året genomfördes följande aktiviteter:

- Information om Greppa Näringen gavs på 29 möten i LRF-lokalavdelningar, fältvandringar och studiecirkel: LRF. Totalt informerades 530 personer.
- Projektets utförare planerade och genomförde aktiviteter i Greppa Näringens monter på Borgeby fältdagar och Betans dag i samarbete med Greppa Näringens projektledning.
- 17 nyhetsbrev skrevs och distribuerades till ett trettiotal olika aktörer/intressenter under året.
- Nio gårdar var engagerade som ambassadörsgårdar under året. Ambassadörerna och deltog vid Greppa Näringens monter på Borgeby fältdagar och Betans dag. Vid Betans dag samlades ambassadörerna för en utvärdering av Greppa Näringen och gav tips och råd till projektledningen inför projektets fortsättning.
- En pressträff ordnades på fyra av gårdarna 4 juli, se den gemensamma delen ovan.

# Utvärdering och uppföljning

## Intervjuundersökning

Under våren 2002 genomfördes ett projekt som främst syftade till att förbättra marknadsföringen av Greppa Näringen de kommande åren. För att förstå hur lantbrukare tänker och formulerar sig kring frågor om växtnäring, miljö och rådgivning,



Vid årsskiftet hade 2 400 anmälningar till individuell rådgivning registrerats i Skåne, Halland och Blekinge vilket var nära årets målsättning.

utfördes djupintervjuer med ett 15-tal av projektets medlemmar. De flesta intervjuade angav att de beslutat sig för att bli medlemmar efter samtal med rådgivare. Ett antal hypoteser presenterades, bl a kring skälen till att man går med i projektet och tänkbara hinder för medlemskap. Ett antal råd gavs inför fortsatt marknadsföring.

### Antal deltagande lantbrukare

Rapporter om antal anmälda lantbrukare och antal rådgivningar lämnades fortlöpande under året från projektledningen till projektets styrgrupp och referensgrupp. Uppgifter om detta togs fram ur den databas som utvecklats inom projektet. Vid årsskiftet fanns 2 400 anmälningar registrerade i Skåne, Halland och Blekinge. Detta gällde lantbrukare som anmält sig till individuell rådgivning. Det är även möjligt för lantbrukare och andra intresserade att anmäla sig till projektet och enbart utnyttja hemsidans IT-tjänster och få viss allmän information hemsänt. Denna medlemsform är även tänkt för lantbrukare hemmahörande i andra län än de sex Greppa Näringen länen. Vi årsskiftet hade 37 personer denna form av medlemskap. I de tre nya län som kommer att ingå i Greppa Näringen 2003, I, H och O-län, fanns vid årsskiftet 134 anmälda brukare.

### Statistik över rådgivningarna

I samband med att rådgivaren beräknar en växtnärbalans tillsammans med lantbrukaren rapporteras vissa gårds- och odlingsfakta in till databasen. Detta gör det möjligt att följa på vilka typer av gårdar som rådgivning utförs, t ex anges i vilken kommun gården är belägen, arealstorlek, driftsinriktning, om gården drivs ekologiskt, antal rådgivningsbesök m m.

De gårdar som var anmälda till rådgivning i K, M och N-län år 2002 hade en medelareal av 115 hektar. Knappt hälften (49%) av medlemmarna var anslutna till Reko-stödet. Rådgivning med beräkning av växtnärbalans, genomfördes på 1 274 gårdar med i medeltal 103 hektar åker. Djurproduktion, definierat som >10 djurenheter (de), fanns på 57 procent av gårdarna där växtnärbalans utförts. I medeltal fanns på dessa djurgårdar 63 de. Av de gårdar som fick rådgivning med beräkning av växtnärbalans, hade 34 ekologisk produktion. Allt-

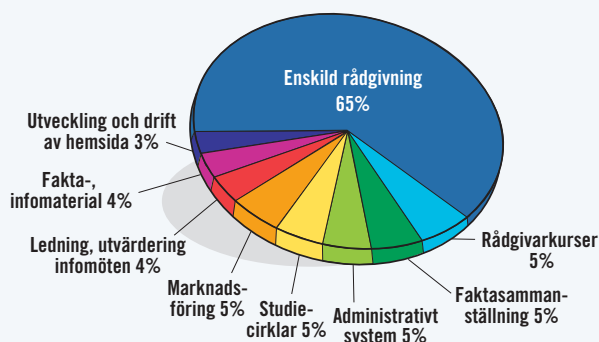
eftersom nya balanser läggs in i databasen, ökar värdet av den liksom möjligheten att sammanställa balanser för gårdar uppdelade på regioner, driftsinriktning, etc. Tanken är också att sammanställa balanser för gårdar som fått upprepade rådgivning och följa trender på dessa gårdar.

## Förbrukade medel under år 2002

Under året ökade den enskilda rådgivningen betydligt jämfört med 2001, men inte i den omfattning som upphandlats. Flera av rådgivningsorganisationerna hann inte genomföra rådgivningen med den tillgängliga personalen. Nyanställningar gjordes, men alltför sent för att få igång verksamheten i den omfattning som var planerad. Det hade funnits utrymme för ca 900 ytterligare rådgivningstillfällen. Mönstret att de flesta rådgivningar utförs i slutet av året och få under första halvåret upprepades även detta år.

I genomsnitt för alla län ersattes ett startbesök inom Greppa Näringen med 2 445 kr (2 200-2 900 kr) och annan individuell rådgivning med 4 135 kr (2 900-7 000 kr).

Procentuell fördelning av det totala anslaget om 19,5 miljoner under år 2002.



<b>Ungefärlig fördelning av medel för olika ändamål i projektet under år 2002 (SEK):</b>		
<b>Enskild rådgivning:</b>		
Skåne	8 770 000	
Halland	2 022 000	
Blekinge	431 000	
<b>Summa</b>	<b>11 223 000</b>	
<b>Studiecirklar för lantbrukare:</b>		
Skåne	513 000	
Halland	342 000	
Blekinge	0 000	
<b>Summa</b>	<b>855 000</b>	
<b>Länsvis övriga projekt, samordning:</b>		<b>SJV (tjänster Alnarp)</b>
Skåne	1 574 000	
Halland	530 000	
Blekinge	172 000	
<b>Summa</b>	<b>2 276 000</b>	<b>20 000</b>
<b>Gemensamma delar:</b>		
Administrativt system	670 000	150 000
Hemsida	390 000	70 000
Fakta- infoblad, broschyrer	281 000	5 000
Profilmaterial	56 000	10 000
Annonser	170 000	10 000
Mässmontrar 3 st	182 000	15 000
Postrar	32 000	15 000
Rådgivarutbildningar	588 000	180 000
Projekt	333 000	15 000
Underlag rådgivningsmoduler	197 000	25 000
Utvärdering och uppföljning	155 000	30 000
Fakta till uppslagsbok på hemsidan	275 000	10 000
Nyheter på hemsidan, nyhetsbrev	191 000	10 000
Studiecirkelmateriel	177 000	15 000
Informationsmöten nya län	75 000	60 000
Administration projektledning	41 000	60 000
Organisation och ledning	160 000	200 000
<b>Summa</b>	<b>4 273 000</b>	<b>900 000</b>
<b>TOTALT</b>	<b>18 627 000</b>	<b>19 527 000 SEK</b>

